Доступність для залежних із додатковими потребами

Що означають додаткові потреби

Більшість із нас можуть знайти зустрічі у розкладі, відвідати їх, увійти до приміщення, сісти та почути звістку про одужання, навіть не задумуючись про це. Проте для деяких людей це неможливо. Вони потребують додаткової допомоги, щоб зробити те, що більшість із нас сприймають як належне. Іншими словами, це залежні, які з тих чи інших причин мають *додаткові потреби*.

П'ята Традиція говорить, що наша головна мета — *донести звістку до залежного, який все ще страждає*. Проте іноді недостатньо ділитися лише своїм досвідом одужання. Ми також маємо звертати увагу, коли у наші приміщення складно потрапити або важко отримати звістку нашої групи. Причиною може бути неправильний вибір місця для проведення зустрічей. У таких випадках ми повинні докласти максимум зусиль, щоб усунути бар'єри, які ускладнюють доступ до одужання для деяких залежних.

Ця брошура створена, щоб надати інформацію нашому товариству про те, як досягти цієї мети. Є багато способів, як ми можемо допомогти залежним із додатковими потребами знайти шлях до одужання, як у структурі служіння, так і на рівні груп. Наприклад, підкомітети ЛУ можуть перевіряти доступність своїх зустрічей. Підкомітети ЗГ можуть забезпечувати актуальність інформації про доступність приміщень, яка публікується в розкладі зустрічей, та ділитися цією інформацією з іншими організаціями. Літературні підкомітети можуть проводити роз'яснювальну роботу в регіонах щодо потреб, можливостей і обмежень залежних із додатковими потребами. Підкомітети з організації конвенцій та заходів можуть забезпечити доступність приміщень і відображення цієї інформації у рекламних матеріалах та програмах заходів. Групи та місцевості можуть складати списки волонтерів, готових надавати допомогу та/або транспорт залежним із додатковими потребами.

Найкраще, що ми можемо зробити, — це переглянути власні установки та упередження щодо інших людей і почати вносити необхідні зміни. Однією з таких змін може бути наш спосіб спілкування. Ми повинні уникати слів, які зменшують людську гідність або акцентують увагу на обмеженнях. Багато загальноприйнятих назв для людей із додатковими потребами є принизливими й неточними. Ми маємо уникати їх за будь-яку ціну. Нижче наведено три найпоширеніші категорії додаткових потреб, хоча є й інші:

Категорія	Потреби доступності
Глухі / з порушеннями слуху	Можливість отримання звістки в усній та письмовій формі.
Незрячі/з порушеннями зору	Можливість отримання звістки в письмовій формі і допомога з тим, щоб потрапити на зустріч.
На кріслі колісному/з ходунками і маломобільні	Можливість потрапити всередину приміщення, де проходить зустріч, переміщення в ньому та іноді допомога з перевезенням.

Терапевтична цінність допомоги одного залежного іншому не має собі рівних. Коли ми допомагаємо залежному з додатковими потребами, так само як і будь-якому іншому, ми несемо звістку одужання АН.

Залежні з порушеннями слуху

Є кілька типів втрати слуху і стільки ж термінів, які їх описують. Зазвичай термін «глухий» використовується для позначення людей, які повністю або майже повністю втратили слух. «Особа з частковою втратою слуху» описує тих, хто насилу чує.

Комунікація

Люди з порушеннями слуху спілкуються з іншими багатьма способами, зокрема завдяки читанню по губах. Деякі віддають перевагу запискам. Серед методів мануального спілкування найбільш популярною є жестова мова. У спілкуванні з людьми з порушеннями слуху варто враховувати кілька практичних аспектів. Наприклад, під час першої зустрічі з такою людиною слід поспостерігати, як вона спілкується з людьми, які чують, або спробувати встановити контакт, спершу привернувши її увагу. Допомагає говорити повільно, чітко і звичайним тоном. Також корисно використовувати короткі речення й підтримувати зоровий контакт, навіть якщо присутній перекладач. Особливо уважно слухай, коли залежний з порушеннями слуху говорить. Такій людині завжди можна написати записку, проте важливо, щоб думки були висловлені чітко, а записка була лаконічною.

Використання перекладача

Використовувати перекладача чи ні, має вирішувати залежний із порушеннями слуху. Перш за все, ми повинні забезпечити залучення лише кваліфікованих перекладачів на наших зустрічах. Якщо у нашої групи немає коштів, щоб оплатити послуги кваліфікованого перекладача, нам може допомогти покрити ці витрати зовнішня організація, яка працює з людьми з додатковими потребами. Відповідно до Сьомої Традиції, наша група не може просити сторонню організацію оплатити послуги, надані на наших зустрічах, а от сам залежний може. У багатьох випадках такі люди вже мають досвід співпраці з подібними організаціями.

Коли перекладач присутній, його роль полягає виключно у сприянні спілкуванню. Під час розмови звертайся до залежного з порушеннями слуху, а не до перекладача, і говори звичайним голосом і у звичайному темпі. У груповому середовищі стільці слід розташувати так, щоб було видно усіх членів групи, і стежити, щоб одночасно говорив лише один учасник. Перекладачу може знадобитися час, щоб завершити жестовий переклад, тому роби паузи між висловлюваннями.

Використання інших інструментів

Деякі залежні з порушеннями слуху віддають перевагу технологічним інструментам, які допомагають покращити сприйняття звуку у груповому середовищі. Коли такі інструменти використовуються на зустрічах, слід оголосити та підкреслити, що це пристрій для підсилення звуку, а не для його запису. Також залежні з порушеннями слуху можуть спілкуватися телефоном за допомогою телекомунікаційного пристрою для глухих (TTD), більш відомого як текстовий телефон (TTY). Однак для цього і абонент, і одержувач дзвінка повинні мати такий пристрій. На жаль, більшість людей — як із вадами слуху, так і без них — не мають таких телефонів через їхню високу вартість.

Залежні з порушеннями зору

Хоча існує багато видів порушень зору, і ситуація кожної людини унікальна, для простоти ми об'єднуємо незрячих, осіб із порушеннями зору, людей із слабким зором та тих, хто має інші порушення зору в одну групу залежних із додатковими потребами.

Доступ до літератури АН

Упродовж останніх років найпоширенішим способом доступу до літератури АН для залежних із порушенням зору було використання аудіокасет. ОСО (Офіс світового обслуговування) пропонує різноманітні аудіокасети та літературу АН для осіб із порушеннями зору. Також корисним ресурсом можуть слугувати сторонні організації, як державні, так і приватні, оскільки деякі з них мають матеріали АН.

Для допомоги залежним із порушеннями зору в отриманні доступу до нашої літератури також можна використовувати технологічні рішення, наприклад, копіювальні машини, що як відтворюють, так і збільшують матеріали. Більшість залежних із порушеннями зору мають друзів у

товаристві, які готові записувати різні матеріали з літератури для одужання (*застереження*: особа, яка погоджується прочитати літературу для запису, повинна уважно читати текст точно так, як він написаний, без особистих інтерпретацій або редакційних коментарів).

Крім того, сучасні комп'ютери, спеціальні пристрої та програмне забезпечення дозволяють сканувати, збільшувати та навіть читати літературу для тих, хто не бачить. Однак у разі використання цих технологій важливо пам'ятати, що як і для будь-якого іншого матеріалу, захищеного авторським правом, на літературу АН поширюються обмеження щодо відтворення та розповсюдження. Оскільки для кожної ситуації застосовуються різні обмеження, тому краще звернутися до ОСО із відповідними запитаннями.

Зустрічі

Коли ти надаєш транспортну допомогу залежним із порушеннями зору, варто враховувати кілька практичних аспектів. Наприклад, не сигналізуй клаксоном, якщо ти не впевнений, що людина впізнає твій автомобіль. Якщо хтось користується білою тростиною, усі, хто знаходиться поруч, повинні або відійти вбік, або оголосити про своє місцезнаходження. Деяким залежним із порушеннями зору слід допомогти піднятися і спуститися сходами, пройти коридорами або сісти і вийти з автомобіля. Ті, хто користується собакою-поводирем, зазвичай потребують мінімальної допомоги, оскільки собака навчений виконувати більшість завдань.

У більшості випадків люди з порушеннями зору самі запитають необхідну їм інформацію, щоб почуватися комфортно у своєму оточенні. Варто приділити кілька хвилин, щоб показати місця екстреного виходу, туалети, а за потреби — і їх планування. Також їм може знадобитися допомога у приготуванні кави або знаходженні вільного місця. Як жест ввічливості, попроси усіх на зустрічі представитися. Коли вітаєшся із залежним із порушеннями зору, обов'язково запитай дозволу на обійми перед фізичним контактом і не торкайся собаки-поводиря без дозволу. Так само важливо не залишатися мовчазним, якщо залежний із порушеннями зору заходить до кімнати наодинці. У кожного залежного з порушеннями зору можуть бути різні потреби, але є одне універсальне правило: *ніколи* не хапай, не тягни і не штовхай людину з порушеннями зору, коли намагаєшся їй допомогти. Якщо сумніваєшся, якої саме допомоги потребує людина, — запитай.

Залежні, які користуються кріслом колісним та маломобільні залежні

Хоча за останні роки обставини змінилися, і для більшості залежних одужання стало можливим, багато зустрічей все ще залишаються недоступними для тих, хто користується кріслами колісними. У цьому випадку доступність означає не лише можливість пройти через вхідні двері, але й наявність справного пандуса до приміщення, наявність паркування поблизу, туалетів, які підходять для всіх, широких дверних отворів і непереповнених кімнат для зустрічей. Переконайтеся, що місце ваших зборів відповідає цим мінімальним стандартам доступності. Якщо ні, треба обрати місце, яке відповідає цим вимогам, якщо ми хочемо, щоб наші зустрічі були доступними для всіх залежних. Ці вимоги слід також враховувати під час організації всіх заходів АН, службових зустрічей і зборів. Переконайтеся, що у розкладах зустрічей і рекламних матеріалах зазначено, які зустрічі та/або заходи є доступними для крісел колісних. Також передайте цю інформацію до підкомітетів ЛУ та ЗГ.

Після забезпечення доступності приміщення можна залучити волонтерів, які допомагатимуть вітати та підтримувати залежних у кріслах колісних. Волонтери повинні бути готовими лише щиро посміхнутися, привітати й обійняти, а за потреби — підняти чи перенести крісло колісне.

Для отримання додаткової інформації про доступність для тих, хто має додаткові потреби, зверніться до *Additional Needs Resource Information** (WSO Catalog Item No. 2114).

---

* Довідник ресурсів для людей з додатковими потребами. Український переклад ще не опубліковано.

Copyright © 2026 by
Narcotics Anonymous World Services, Inc.
Всі права захищені

World Service Office
PO Box 9999
Van Nuys, CA 91409 USA
T +1/818.773.9999
www.na.org

World Service Office–CANADA
Mississauga, Ontario

World Service Office–EUROPE
Brussels, Belgium
T +32/2/646 6012

World Service Office–IRAN
Tehran, Iran
www.wsoiran.org

Цей текст є перекладом літератури,
схваленої Товариством АН.

Narcotics Anonymous, , , , та The NA Way
є зареєстрованими торговими марками
Narcotics Anonymous World Services, Incorporated.

ISBN 9781633805491 Ukranian 8/26

WSO Catalog Item No. UA3126

Narcotics Anonymous®
Анонімні Наркомани

IP № 26-UA

Доступність для залежних із додатковими потребами